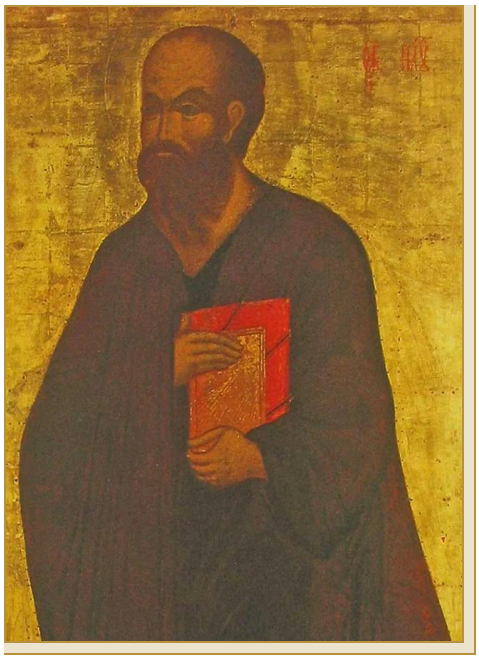

ሐዋርያዊ ቅብብሎሽ

ከሐዋርያው ከጳውሎስ፣ በሰኮትላንድ ኤጲስቆጶሳዊ ቤተ ክርስቲያንና በጳጳስ ሳሙኤል ሲበሪ በኩል፣ እስከ ዘመናችን ድረስ

በዚህ የቅብብሎሽ መስመር፦

ብፁዕ*

Garland F. Byers, Jr., J.D., D.D.‡

የእሕዛብ ጳጳስ፣ በሐዋርያዊ ተልእኮ

1. ቅዱስ ጳውሎስ፣ ሐዋርያና ሰማዕት[ካኦ]

እ.ኤ.አ. በ*35* ገደማ ለሐዋርያነት የተጠራ

በመጽሐፍ ቅዱስ የተጠቀሰ፦ በደማስቆ መንገድ ላይ ከሙታን በተነሣው ክርስቶስ ተጠርቷል *(የሐዋርያት ሥራ 9:3-6)*፤ «ሐዋርያ ሊሆን የተጠራ» *(ወደ ሮሜ ሰዎች 1:1-2)*

ይህ የሐዋርያዊ ቅብብሎሽ መስመር እ.ኤ.አ. በ35 ገደማ ከነበረው ከሐዋርያው ጳውሎስ ጀምሮ እስከ ዛሬ ድረስ ይዘልቃል፤ ይህም እስከ 2026 እ.ኤ.አ. ድረስ 1,991 ዓመታትን ያካልላል።

የጵጵስና ሢመት ከአንዱ ወደ ቀጣዩ የተፈጸመው ከዚህ በታች በተጠቀሱት አብያተ ክርስቲያናት በኩል ነው።

በዚህ መስመር ውስጥ ያሉ አንዳንድ ጳጳሳት በቅዱሳንነትም ይከበራሉ። ከስማቸው አጠገብ ያሉት ምልክቶች የሚመለከቱት የሕይወትን ቅድስና ብቻ ነው። የማንኛውንም ሢመት ሕጋዊነት አይነኩም፤ በቅዱሳንነት ቢከበርም ባይከበርም፣ የተዘረዘረው እያንዳንዱ ጳጳስ በቅብብሎሹ ውስጥ ያለውን ሰፍራ በእኩልነት ይይዛል።

ቅ. ቅዱስ፦ አንዲት ቤተ ክርስቲያን የጀግንነት ቅድስና ሕይወት እንደ ኖረና አሁን ከእግዚአብሔር ጋር እንዳለ በይፋ የምታከብረው፣ መታሰቢያውንም በቀን መቁጠሪያዋ የምትጠብቅለት ሰው። በጥንቲቱ ቤተ ክርስቲያን ቅዱሳን የሚታወቁት በምእመናንና በጳጳሶቻቸው ይሁንታ ነበር፤ በኋላ ግን በሮማ ካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን በይፋ የቅድስና አዋጅ (ካኖናይዜሽን)፣ በምሥራቅ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ደግሞ በክብረ ቅድስና አዋጅ ሆነ።

ቡሩክ ቡሩክ፦ በሮማ ካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን፣ ቅዱስ ተብሎ በይፋ ከመታወጁ በፊት ያለውን መደበኛ ደረጃ፣ ማለትም የቡሩክነት ዕውቅና ያገኘ ሰው።

ካ በሮማ ካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን እንደ ቅዱስ ወይም እንደ ቡሩክ የሚከበር።

ካኦ በሮማ ካቶሊክም በምሥራቅ ኦርቶዶክስም አብያተ ክርስቲያናት ቅዱስ ሆኖ ይከበራል።

ቀይ ስማዕት፦ ስለ እምነት ሕይወቱን የሰጠ።

አብያተ ክርስቲያናት ቅዱስ ማን እንደ ሆነ ሁልጊዜ አይስማሙም። አንዲቱ ሌላዋ የማታከብረውን ሰው ልታከብር ትችላለች፤ ምልክቶቹም እያንዳንዱን የትኛዋ ቤተ ክርስቲያን እንደምታከብረው ያሳያሉ።

አርል

በጎል የሚገኘው፣ የሐዋርያው የጳውሎስ ደቀ መዝሙር በሆነው በቅዱስ ጥሮፊሞስ የተመሠረተው የአርል መንበር። ቅዱስ አውግስጢኖስ ወደ እንግሊዝ ለሚያደርገው ተልእኮ ሚመተ ጵጵስናን የተቀበለው ከዚህ መንበር ነው።

2. ቅዱስ ጥሮፊሞስ ካኦ 58
3. ዲዮናስዮስ 80
4. ሬጉሎስ 85
5. ፌሊኪሲሙስ 100
6. ግራቱስ 120
7. አምብሮስዮስ 145
8. ማርቲኑስ 170
9. ኢጌኑስ 180
10. አውግስጢኖስ 200
11. ሂሮኒሞስ 220
12. ሳቪትዮስ 230
13. ማርቅያኖስ 240
14. ቪክቶር 250
15. ማሪኖስ 270
16. ማርቲኑስ 2ኛ 270
17. ኒካሰዮስ 330
18. ቫለንቲኑስ 342
19. ሳቱርኒኑስ 354
20. ክሬሴንትዮስ 365
21. ኮንኮርድዮስ 380
22. ኮንስታንቲኑስ 392
23. ሄሮስ 410
24. ፓትሮክሎስ 422
25. ቅዱስ ሆኖራቱስ ካኦ 426
26. ቅዱስ ሂላሪዮስ ካኦ 438
27. ራቬንዮስ 449
28. ሌዎንትዮስ 463
29. ኤዎንዮስ 493
30. ቅዱስ ቄሳርዮስ ካኦ 502
31. አውክሳንዮስ 542
32. ቅዱስ አውሬሊያኖስ ካኦ 546
33. ሳፓውዱስ 556
34. ሊኬርዮስ 586
35. ቅዱስ ቪርጊልዮስ ካኦ 588

ካንተርበሪ

በ597 እ.ኤ.አ. ወንጌልን ለእንግሊዛውያን እንዲያደርስ ፓፓ ቅዱስ ታላቁ ጎርጎርዮስ በላከው በቅዱስ አውግስጢኖስ የተመሠረተው የካንተርበሪ መንበር።

36. የካንተርበሪው ቅዱስ አውግስጢኖስ ካኦ 597
37. ቅዱስ ሎረንስ ካኦ 604
38. ቅዱስ ሜሊቱስ ካኦ 619
39. ቅዱስ ኢዮስጦስ ካኦ 624
40. ቅዱስ ሆኖሪዮስ ካኦ 627
41. ቅዱስ ዴውስዴዲት ካኦ 655
42. የጠርሴሱ ቅዱስ ቴዎድሮስ ካኦ 668
43. ቅዱስ ብሪትዋልድ ካኦ 693
44. ቅዱስ ታትዊን ካኦ 731
45. ቅዱስ ኖትሄልም ካኦ 735
46. ካትበርት 740
47. ቅዱስ ብሬጎዊን ካኦ 759

48. ያንበርት 766
49. ኤተልሃርድ 793
50. ውልፍሬድ 805
51. ፌኦሎጊልድ 832
52. ኬኦልኖት 833
53. ኤተልሬድ 870
54. ፕሌግመንድ 890
55. ቅዱስ አቴልም [ካኦ] 914
56. ውልፍሄልም 923
57. ቅዱስ ኦዳ [ካኦ] 942
58. ቅዱስ ደንስታን [ካኦ] 960
59. ኤተልጋር 988
60. ሲጌሪክ 990
61. ኤልፍሪክ 995
62. ቅዱስ ኤልፍሄአህ [ካኦ] ሰማዕት 1006
63. ሊፊንግ 1013
64. ኤተልኖት 1020
65. ኤድሲጌ 1038
66. የዙሚዬዙ ሮበርት 1051
67. ሰቲጋንድ 1052
68. ላንፍራንክ 1070
69. ቅዱስ አንሰልም [ካ] 1093
70. ራልፍ ዴስኩር 1114
71. ዊልያም ደ ኮርቤይ 1123
72. የቤኩ ቴዎባልድ 1139
73. ቅዱስ ቶማስ ቤኬት [ካ] ሰማዕት 1162
74. የዶቨሩ ሪቻርድ 1174
75. የፎርዱ ቦልድዊን 1185
76. ሬጂናልድ ፊትዝ ጆስሊን 1191
77. ሁበርት ዋልተር 1193
78. ሰቲፈን ላንግተን 1207
79. ሪቻርድ ለ ግራንት 1229
80. ቅዱስ ኤድመንድ ሪች [ካ] 1234
81. የሳቮዩ ቡሩክ ቦኒፌስ [ካ] 1245
82. ሮበርት ኪልዋርድቢ 1273
83. ጆን ፔካም 1279
84. ሮበርት ዊንቸልሲ 1294
85. ዋልተር ሬይኖልድስ 1313
86. ሳይመን ሜፋም 1328
87. ጆን ስትራትፎርድ 1333
88. ቶማስ ብራድዋርዲን 1349
89. ሳይመን ኢዝሊፕ 1349
90. ሳይመን ላንግሃም 1366
91. ዊልያም ዊትልሲ 1368
92. ሳይመን ሰድበሪ 1375
93. ዊልያም ኮርትኒ 1381
94. ቶማስ አሩንደል 1396
95. ሄንሪ ቺቸሊ 1414
96. ጆን ስታፎርድ 1443
97. ጆን ኬምፕ 1452
98. ቶማስ ባውቸር 1454
99. ጆን ሞርተን 1486
100. ሄንሪ ዲን 1501
101. ዊልያም ዋራም 1503
102. ቶማስ ክራንመር 1533

የእንግሊዝ ቤተ ክርስቲያን

ከተሐድሶው ዘመን በኋላ፣ እያንዳንዳቸው ከእነርሱ በፊት በተዘረዘረው ጳጳስ የተሾሙ የእንግሊዝ ቤተ ክርስቲያን ጳጳሳት፣ እስከ ጊልበርት ሼልደን።

103. ጆን ሰኮሪ 1551
104. ማቲው ፓርከር 1559
105. ኤድመንድ ግሪንዳል 1559
106. ጆን ዊትጊፍት 1577
107. ሪቻርድ ባንክሮፍት 1597
108. ጆርጅ አቦት 1609
109. ጆርጅ ሞንቴን 1617
110. ዊልያም ሎድ 1621

111. ብራያን ዱፓ 1638
112. ጊልበርት ሼልደን 1660

ስኮትላንድ

የስኮትላንድ ኤጲስቆጶሳዊ ቤተ ክርስቲያን ጳጳሳት፦ በ*1661* እ.ኤ.አ. በዌስትሚኒስተር በወቅቱ የለንደን ጳጳስ፣ በኋላም የካንተርበሪ ሊቀ ጳጳሳት በነበረው በጊልበርት ሼልደን ከተሾመው ከጄምስ ሻርፕ ጀምሮ፣ እያንዳንዳቸው ከእነርሱ በፊት በተዘረዘረው ጳጳስ በተሾሙት ቃለ መሐላ ያልፈጸሙ *(*ኖን-ጁሪንግ*)* ጳጳሳት በኩል፣ እስከ ፕሪመሱ ሮበርት ኪልጋወር ድረስ።

113. ጄምስ ሻርፕ 1661
114. አሌክሳንደር በርኔት 1663
115. አርተር ሮዝ 1675
116. አሌክሳንደር ሮዝ 1687
117. አርተር ሚላር 1718
118. ቶማስ ራትሬ 1727
119. ዊልያም ፎክነር 1741
120. ሮበርት ኪልጋወር 1768

አሜሪካ

በ*1784* እ.ኤ.አ. በአበርዲን በስኮትላንድ ጳጳሳት በዩናይትድ ስቴትስ ላለችው ቤተ ክርስቲያን የመጀመሪያው ጳጳስ ሆኖ ከተሾመው ከሳሙኤል ሲበሪ ጀምሮ። በ*1792* እ.ኤ.አ. ሲበሪ በእንግሊዝ ከተሾሙት ጳጳሳት ጋር በመሆን በቶማስ ጆን ክላጌት ላይ እጁን ጫነ፤ በዚህም የስኮትላንድንና የእንግሊዝን ቅብብሎሾች በአሜሪካ አዋሐደ፤ ከክላጌት ጀምሮ ቅብብሎሹ እዚህ በተዘረዘረው በእያንዳንዱ ሢመት እጃቸውን በጫኑት ጳጳሳት በኩል አልፎ እስከ ዛሬ ድረስ ወዳደረሱት ይደርሳል።

121. ሳሙኤል ሲበሪ 1784
122. ቶማስ ጆን ክላጌት 1792
123. ኤድዋርድ ባሰ 1797
124. ኤብርሃም ጆርቪስ 1797
125. ጆን ሄንሪ ሆባርት 1811
126. ሄንሪ ዩስቲክ ኦንደርዶንክ 1827
127. ቤንጃሚን ትሪድዌል ኦንደርዶንክ 1830
128. ሳሙኤል አለን ማክኮስክሪ 1836
129. ዊልያም ኤድዋርድ ማክላረን 1875
130. ዊልያም ሞንትጎመሪ ብራውን 1898
131. ዋላስ ዴቪድ ደ ኦርቴጋ ማክሲ 1927
132. ኒልስ ቤርቲል አሌክሳንደር ፐርሶን 1986
133. ሳሙኤል ጊዶ ጁኒየር 2004

134.

Garland F. Byers, Jr.

2013

ከካንተርበሪ ሊቀ ጳጳሳት ጋር የጋራ ቅብብሎሽ

የአሁኗ የካንተርበሪ ሊቀ ጳጳሳት ሳራ ሙላሊና ጳጳስ ባየርስ ከቅዱስ ጳውሎስ ጀምሮ እስከ ጊልበርት ሼልደን (በ1660 እ.ኤ.አ. ጳጳስ ሆኖ የተሾመ፤ ከ1663-1677 እ.ኤ.አ. የካንተርበሪ ሊቀ ጳጳሳት) ድረስ አንድ ዓይነት የሐዋርያዊ ቅብብሎሽ መስመር ይጋራሉ። ሁለቱም መስመሮች የሚወርዱባቸውን ጳጳሳት ሼልደን በገዛ እጆቹ ሾሟል፦ በሊቀ ጳጳሳት ሙላሊ መስመር በ1674 እ.ኤ.አ. ሄንሪ ኮምፕተንን፤ በዚህኛው የጳጳስ ባየርስ መስመር ደግሞ በ1661 እ.ኤ.አ. ጄምስ ሻርፕን።

ክህነት

ሹመት

ኦገስት 17 ቀን 2008 እ.ኤ.አ.፣ በእጅ መጫን፣ St. Paul’s Lutheran Orthodox Chapel ውስጥ፣ ፓልመርተን፣ ፔንሰልቬንያ።

ሢመተ ጵጵስና

ኤፕሪል 20 ቀን 2013 እ.ኤ.አ.፣ በቅዱስ ቁርባን አከባበር ወቅት በእጅ መጫን፣ St. Paul’s Lutheran Orthodox Chapel ውስጥ፤ ቤተ ጸሎቱ በዚያ ዕለት የተሰበሰበው American Legion Post 16 ውስጥ ነበር፣ ሰላቲንግተን፣ ፔንሰልቬንያ።

ዋና ሿሚ

ብፁዕ ሳሙኤል ጊዶ ጁኒየር

ተባባሪ ሿሚዎች

ጳጳስ ብራድሊ ኤ. ቫርቪል
ጳጳስ ማይክል ባዩሰ
ጳጳስ ጄምስ ቶምሰን
የሹመትና የሢመተ ጵጵስና የምስክር ወረቀቶች ከሢመቱ ፎቶግራፎች ጋር ስለ ጳጳሱ በሚለው ገጽ ላይ ቀርበዋል።

አገልግሎት

ኤፕሪል 20 ቀን 2013 እ.ኤ.አ. Lutheran Orthodox Church, Inc. በተባለው ድርጅት ውስጥ ሢመተ ጵጵስና ተቀበሉ፤ ከዚያም በዚሁ ድርጅት ውስጥ Western North Carolina ሀገረ ሰብከት ሊቀ ጳጳሳት ሆነው አገልግለዋል። ጳጳስ ባየርስ ከዚያ ድርጅት ጋር ከእንግዲህ ግንኙነት የላቸውም።

የሥነ መለኮት ዶክተር (*honoris causa*)፤ ኤፕሪል 20 ቀን 2013 እ.ኤ.አ. Lutheran Orthodox Church, Inc. የሰጠው።

Amharic Scripture quotations: copyright © 1962, 2003 United Bible Societies. Revised Amharic Bible in XML (2003). Printed version by United Bible Societies (C)1962. E-Text in transliterated ASCII format by Lapsley/Brooks Foundation 1994. Unicode UTF-8 transformation and XML-tagging by Dirk Röckmann 2003 (www.nt-text.net). With kind permission of the Bible Society of Ethiopia. Every non-commercial work using this data in any form must fully include this copyright statement! Every commercial use of parts or the complete data in any form needs written permission of the Bible Society of Ethiopia!

የሐዋርያው የቅዱስ ጳውሎስ ሥዕል፣ የሩሲያ፣ ከያሮስላቭሉ የሰፓሶ-ፕሪኦብራዠንስኪ (የጌታ መልክ መለወጥ) ገዳም። ምንጭ፦ Wikimedia Commons፣ የሕዝብ ንብረት (public domain)፤ ከመጀመሪያው ምስል ተቆርጦ መጠኑ ተቀይሯል።